

ลักษณะทางเสียงและโครงสร้างพยางค์ของคำลงท้ายในภาษาไทยถิ่นขอนแก่น

การศึกษาลักษณะทางเสียงและโครงสร้างพยางค์ของคำลงท้ายในภาษาไทยถิ่นขอนแก่นในบทนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาในหัวข้อต่อไปนี้

1. ลักษณะเสียงสูงต่ำของคำลงท้ายในภาษาไทยถิ่นขอนแก่น
2. ลักษณะเสียงสั้นยาวและโครงสร้างพยางค์ของคำลงท้ายในภาษาไทยถิ่น

ขอนแก่น

ลักษณะเสียงสูงต่ำของคำลงท้ายในภาษาไทยถิ่นขอนแก่น

ลักษณะเสียงสูงต่ำของคำลงท้ายในภาษาไทยถิ่นขอนแก่นมี 7 ลักษณะดังนี้

1. เสียงสูงระดับ [๕๕] ลักษณะเสียงจะเหมือนเสียง /4/ ในคำปรกติ* คือเสียงจะเริ่มในระดับสูง และจะคงอยู่ในระดับเดิมไม่เลื่อนขึ้นหรือต่ำลง ใช้แทนด้วย /4/ ตัวอย่าง

/กว?⁴/	"นะ"
/สา?⁴/	"เออะ"
/น๕?⁴/	"หน่อ๕"

2. เสียงกลางระดับ [๓๓] ลักษณะเสียงจะเหมือนเสียง /5/ ในคำปรกติ คือเสียงจะเริ่มในระดับกลาง และจะคงอยู่ในระดับเดิมไม่เลื่อนขึ้นหรือต่ำลง ใช้แทนด้วย /5/ ตัวอย่าง

/de?⁵/	"ใจ"
/du?⁵/	"อ"
/wa?⁵/	"วะ"

* คำปรกติ ในงานวิจัยนี้ หมายถึงคำชนิดอื่นที่ไม่ใช่คำลงท้าย เช่น คำนาม คำกริยา

3. เสียงต่ำระดับ [11] ลักษณะเสียงจะเหมือนเสียง /2/ ในคำปรกติ คือเสียงจะเริ่มในระดับต่ำ และจะคงอยู่ในระดับเดิมไม่เลื่อนขึ้นหรือต่ำลง ใช้แทนด้วย /2/ จากข้อมูล คำคงท้ายในภาษาถิ่นขอนแก่นที่ระดับเสียง / 2/ มีเพียง 1 คำ และเป็น คำ 2 พยางค์ ลักษณะเสียงตามกำหนดในข้อนี้หมายเอาพยางค์หลัง ตัวอย่าง

/ka⁶-da:j²/ "ด"

4. เสียงต่ำ-ขึ้น [14] ลักษณะเสียงจะเหมือนเสียง /1/ ในคำปรกติ คือเสียงจะเริ่มในระดับต่ำแล้วขึ้นสูงถึงระดับกลางค่อนข้างสูง ใช้แทนด้วย /1/ ตัวอย่าง

/hɨ?¹/ "นะ"

/t^hɔ:¹/ "เดอะ, เลย"

/la:j¹/ "ด"

5. เสียงต่ำ-ตก [21] ลักษณะเสียงจะเหมือนเสียง /6/ ใน คำปรกติ คือเสียงจะเริ่มในระดับกลางค่อนข้างต่ำแล้วเลื่อนลง ใช้แทนด้วย /6/ ตัวอย่าง

/dɔk⁶/ "ทรอก"

/t^hɔ?⁶/ "เดอะ, เลย"

/kɔ?⁶/ "นะ"

6. เสียงกลาง-ตก [32] ลักษณะเสียงจะเหมือนเสียง /7/ ในคำปรกติ คือเสียงจะเริ่มในระดับกลางแล้วเลื่อนลงถึงระดับกลางค่อนข้างต่ำ ใช้แทนด้วย /7/ ตัวอย่าง

/p^hun⁷/ "นั่น, เขียว"

/sam⁷/ "นะสี"

/wɔj⁷/ "โนนา"

7. เสียงสูง-ระดับ-ตก [441] ลักษณะเสียงจะใกล้เคียงกับเสียง /3/ ในคำปรกติ แต่จะคงระดับอยู่นานกว่า คือเสียงจะเริ่มในระดับกลางค่อนข้างสูง

คงระดับอยู่ระยะหนึ่งแล้วจึงตกลงถึงระดับต่ำในคอนท้ายเสียง ใช้แทนด้วย /ə/ เพื่อให้ต่างจากคำปรกติ ตัวอย่าง

/di: ^B /	"นะ"
/ti: ^B /	"นึ่ง"
/də: ^B /	"นะ"

โครงสร้างพยางค์ของคำลงท้ายในภาษาถิ่นขอนแก่น

สระในคำลงท้ายในภาษาถิ่นขอนแก่น มีทั้งสระเสียงสั้นและสระเสียงยาว และเมื่อปรากฏร่วมกับระดับเสียงสูงต่ำทั้ง 7 ลักษณะในโครงสร้างพยางค์ ทั้งพยางค์เต็มและพยางค์ตาย* ทำให้คำลงท้ายในภาษาถิ่นขอนแก่นมีโครงสร้างพยางค์อยู่ 20 แบบ** ดังนี้

* พยางค์เต็ม หมายถึง

1. พยางค์ที่มีสระเสียงยาวและไม่มีเสียงพยัญชนะท้าย โครงสร้างพยางค์แทนด้วย $CV:^T$ (สระเดี่ยว) CVV^T (สระประสม)
2. พยางค์ที่มีเสียง /-m -n -ŋi -w -j/ เป็นพยางค์ท้าย โครงสร้างพยางค์แทนด้วย CVN^T , $CV:N^T$ หรือ $CVVN^T$

พยางค์ตาย หมายถึง

พยางค์ที่มีเสียง /-p -t -k -ʔ/ เป็นพยัญชนะท้าย โครงสร้างพยางค์แทนด้วย CVS^T , $CV:S^T$ หรือ $CVVS^T$

** คำลงท้ายในภาษาถิ่นขอนแก่นส่วนมากเป็นคำพยางค์เดี่ยว โครงสร้างพยางค์ที่แสดงแต่ละแบบจึงหมายถึงโครงสร้างพยางค์ของคำลงท้ายพยางค์เดี่ยว ถ้าคำลงท้ายมีมากกว่า 1 พยางค์ ก็หมายถึงพยางค์สุดท้ายของคำนั้น ส่วนพยางค์หน้าที่เพิ่มขึ้นจะแสดงโครงสร้างเพิ่มเติมเฉพาะแบบไป

แบบที่ 1 CV:¹

โครงสร้างพยางค์แบบที่ 1 เป็นพยางค์เป็น สระเสียงยาว ไม่มีพยัญชนะท้าย และระดับเสียงเป็นเสียงต่ำ-ขึ้น ส่วนประกอบของพยางค์ไม่ต่างจากคำปรกติ คำลงท้ายที่มีโครงสร้างพยางค์แบบที่ 1 มี 2 คำ คือ

1. /t^hɔ:¹/ "เดอะ, เลี่ย"
2. /la:¹/ "ละ"

แบบที่ 2 CV:N¹

โครงสร้างพยางค์แบบที่ 2 เป็นพยางค์เป็น สระเสียงยาว มีพยัญชนะท้าย และระดับเสียงเป็นเสียงต่ำ-ขึ้น ส่วนประกอบของพยางค์ไม่ต่างจากคำปรกติ คำลงท้ายที่มีโครงสร้างพยางค์แบบที่ 2 มี 2 คำ คือ

1. /lɛ:w¹/ "นะซี"
2. /la:j¹/ "คู่"

แบบที่ 3 CVS¹

โครงสร้างพยางค์แบบที่ 3 เป็นพยางค์ตาย สระเสียงสั้น และระดับเสียงเป็นเสียงต่ำ-ขึ้น ส่วนประกอบของพยางค์ไม่ต่างจากคำปรกติ คำลงท้ายที่มีโครงสร้างพยางค์แบบที่ 3 มี 1 คำ คือ

1. /hɨ?¹/ "นะ"

แบบที่ 4 CV:S¹

โครงสร้างพยางค์แบบที่ 4 เป็นพยางค์ตาย สระเสียงยาว และระดับเสียงเป็นเสียงต่ำ-ขึ้น เป็นโครงสร้างพยางค์ของคำลงท้ายโดยเฉพาะ ส่วนประกอบของพยางค์ที่ต่างไปจากคำปรกติคือ ระดับเสียงสูง-ต่ำ ในคำปรกติ โครงสร้างพยางค์จะเป็น CV:S⁶ หรือ CV:S⁷ คำลงท้ายที่มีโครงสร้างพยางค์แบบที่ 4 มี 1 คำ คือ

1. /dɔ:k¹/ " ร็อก "

คำพยางค์ตาย สระเสียงยาว ที่มี /d-/ เป็นพยัญชนะต้น ในคำปรกติจะมี
ระดับเสียง /6/ แต่คำลงท้าย /dɔ:k¹/ มีระดับเสียง /1/

แบบที่ 5 CV⁶-CV:N² *

โครงสร้างพยางค์แบบที่ 5 เป็นคำมี 2 พยางค์ พยางค์หน้ามีสระเสียงสั้น
ไม่มีพยัญชนะท้าย และระดับเสียงเป็นเสียงต่ำ-ตก พยางค์หลังเป็นพยางค์เป็น สระเสียงยาว
มีพยัญชนะท้าย และระดับเสียงเป็นเสียงคำระดับ ส่วนประกอบของพยางค์ทั้งหน้าและหลัง
ไม่ต่างจากคำปรกติ คำลงท้ายที่มีโครงสร้างพยางค์แบบที่ 5 มี 1 คำ คือ

1. /ka⁶-da:j²/ " ตี "

แบบที่ 6 CV:⁴

โครงสร้างพยางค์แบบที่ 6 เป็นพยางค์เป็น สระเสียงยาว ไม่มีพยัญชนะท้าย
และระดับ เป็นเสียงสูงระดับ ส่วนประกอบของพยางค์ไม่ต่างจากคำปรกติ คำลงท้ายที่มี
โครงสร้างพยางค์แบบที่ 6 มี 2 คำ คือ

1. /nɛ:⁴/ " น้อย "

2. /ju:⁴/ " อยู่ "

แบบที่ 7 CVN⁴

โครงสร้างพยางค์แบบที่ 7 เป็นพยางค์เป็น สระเสียงสั้น มีพยัญชนะท้าย
และระดับเสียง เป็นเสียงสูงระดับ ส่วนประกอบของพยางค์ไม่ต่างจากคำปรกติ คำลงท้าย
ที่มีโครงสร้างพยางค์แบบที่ 7 มี 1 คำ คือ

1. /pa:j⁴/ " หรือยัง "

* โครงสร้างของคำ 2 พยางค์ ถ้าพยางค์หน้า มีสระเสียงสั้น และมี /-?/
เป็นพยัญชนะท้าย เมื่อไม่ลงเสียงหนัก เสียง /-?/ จะหายไป

แบบที่ 8 CVS⁴

โครงสร้างพยางค์แบบที่ 8 เป็นพยางค์ตาย สระเสียงสั้น และระดับเสียง เป็นเสียงสูงระดับ เป็นโครงสร้างพยางค์ของคำลงท้ายโดยเฉพาะ ส่วนประกอบของพยางค์ ที่ต่างไปจากคำปรกติคือระดับเสียงสูงต่ำ ในคำปรกติ โครงสร้างพยางค์จะเป็น CVS¹ หรือ CVS⁵ คำลงท้ายที่มีโครงสร้างพยางค์แบบที่ 8 มี 7 คำ คือ

1. /bɔʔ⁴/ "บ๊วย"

คำพยางค์ตาย สระเสียงสั้น ที่มี /b-/ เป็นพยัญชนะต้น ในคำปรกติจะมี ระดับเสียง /1/ แต่คำลงท้าย /bɔʔ⁴/ มีระดับเสียง /4/

2. /hiʔ⁴/ "มะ"

คำพยางค์ตาย สระเสียงสั้น ที่มี /h-/ เป็นพยัญชนะต้น ในคำปรกติ จะมีระดับเสียง /1/ หรือ /5/ แต่คำลงท้าย /hiʔ⁴/ มีระดับเสียง /4/

3. /saʔ⁴/ "เถาะ"

คำพยางค์ตาย สระเสียงสั้นที่มี /s-/ เป็นพยัญชนะต้น ในคำปรกติ จะมีระดับเสียง /1/ หรือ /5/ แต่คำลงท้าย /saʔ⁴/ มีระดับเสียง /4/

4. /nɔʔ⁴/ "นะ"

5. /nɛʔ⁴/ "หน้อย"

ทั้ง 2 คำเป็นพยางค์ตาย สระเสียงสั้น ที่มี /n-/ เป็นพยัญชนะต้น ในคำปรกติ จะมีระดับเสียง /1/ หรือ /5/ แต่คำลงท้าย /nɔʔ⁴/ และ /nɛʔ⁴/ มีระดับเสียง /4/

6. /mɛʔ⁴/ "ผี"

7. /mɛʔ⁴/ "ฮู"

ทั้ง 2 คำเป็นพยางค์ตาย สระเสียงสั้นที่มี /m-/ เป็นพยัญชนะต้น ในคำ
 ปรกติ จะมีระดับเสียง /1/ หรือ /5/ แต่คำลงท้าย /mɛŋ⁴/ "นี่" และ /mɛŋ⁴/ "ซี"
 มีระดับเสียง /4/

แบบที่ 9 CV:⁵

โครงสร้างพยางค์แบบที่ 9 เป็นพยางค์เป็น สระเสียงยาว ไม่มีพยัญชนะท้าย
 และระดับเสียงเป็นเสียงกลางระดับ ส่วนประกอบของพยางค์ไม่ต่างจากคำปรกติ คำลงท้าย
 ที่มีโครงสร้างพยางค์แบบที่ 9 มี 1 คำ คือ

1. /nɔ:⁵/ "หนอ"

แบบที่ 10 CVS⁵

โครงสร้างพยางค์แบบที่ 10 เป็นพยางค์ตาย สระเสียงสั้น และระดับเสียงเป็น
 เสียงกลางระดับ ถ้าเป็นคำ 2 พยางค์ โครงสร้างพยางค์จะเป็น CV⁵-CV S⁵ คำลงท้าย
 ที่มีโครงสร้างพยางค์แบบที่ 10 แบ่งได้ 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ส่วนประกอบของพยางค์ไม่ต่างจากคำปรกติมี 3 คำ คือ

1. /p^hap⁵/ "ครับ"

2. /p^ha⁵-naŋ⁵/ "ว่างั้น"

3. /waŋ⁵/ "วะ"

กลุ่มที่ 2 เป็นโครงสร้างพยางค์ของคำลงท้ายโดยเฉพาะ ส่วนประกอบของ
 พยางค์ที่ต่างไปจากคำปรกติคือระดับเสียงสูงคำ ในคำปรกติ โครงสร้างพยางค์จะเป็น CVS¹
 หรือ CVS⁵ คำลงท้ายในกลุ่มที่ 2 มี 3 คำ คือ

1. /deŋ⁵/ "เง"

2. /duŋ⁵/ "ฐ"

3. /wa⁵-deŋ⁵/ "นะ"

ทั้ง 3 คำ เป็นพยางค์ตาย สระเสียงสั้น ที่มี /d-/ เป็นพยัญชนะต้น
 ในคำปรกติจะมีระดับเสียง /1/ แต่คำลงท้ายทั้ง 3 คำ มีระดับเสียง /5/

แบบที่ 11 CVVS⁵

โครงสร้างพยางค์แบบที่ 11 เป็นพยางค์ตาย สระประสมเสียงสั้น และระดับเสียงเป็นเสียงกลางระดับ เป็นโครงสร้างพยางค์ของคำลงท้ายโดยเฉพาะ ส่วนประกอบของพยางค์ที่ต่างไปจากคำปรกติ คือระดับเสียงสูงคำ ในคำปรกติ โครงสร้างพยางค์จะเป็น CVVS¹ คำลงท้ายที่มีโครงสร้างพยางค์แบบที่ 11 มี 1 คำ คือ

1. /tuaʔ⁵/ -ตุ-

คำพยางค์ตาย สระประสมเสียงสั้นที่มี /t-/ เป็นพยัญชนะต้น ในคำปรกติจะมีระดับเสียง /1/ แต่คำลงท้าย /tuaʔ⁵/ มีระดับเสียง /5/

แบบที่ 12 CV:⁶

โครงสร้างพยางค์แบบที่ 12 เป็นพยางค์เป็น สระเสียงยาว ไม่มีพยัญชนะท้าย และระดับเสียงเป็นเสียงต่ำ-ตก ส่วนประกอบของพยางค์ไม่ต่างจากคำปรกติ คำลงท้ายที่มีโครงสร้างพยางค์แบบที่ 12 มี 1 คำ คือ

1. /na:⁶/ -น่า-

แบบที่ 13 CVN⁶

โครงสร้างพยางค์แบบที่ 13 เป็นพยางค์เป็น สระเสียงสั้น มีพยัญชนะท้าย และระดับเสียงเป็นเสียงต่ำ-ตก ส่วนประกอบของพยางค์ไม่ต่างจากคำปรกติ คำลงท้ายที่มีโครงสร้างพยางค์แบบที่ 13 มี 2 คำ คือ

1. /lɛw⁶/ -นะล-

2. /k^han⁶/ -ละ-

แบบที่ 14 CVS⁶

โครงสร้างพยางค์แบบที่ 14 เป็นพยางค์ตาย สระเสียงสั้น และระดับเสียงเป็นเสียงต่ำ-ตก เป็นโครงสร้างพยางค์ของคำลงท้ายโดยเฉพาะ ส่วนประกอบของพยางค์

ที่ต่างไปจากคำปรกติ คือ ระดับเสียงสูงต่ำ ในคำปรกติโครงสร้างพยางค์จะเป็น CV¹S¹ หรือ CV⁵S⁵ และถ้าเป็นคำ 2 พยางค์ จะมีโครงสร้างแบบ CV⁶-CV⁶S⁶ คำลงท้ายที่มีโครงสร้างพยางค์แบบที่ 14 มี 9 คำ คือ

1. /thoʔ⁶/ "เดอะ, เลย"
2. /theʔ⁶/ "นะ"

ทั้ง 2 คำเป็นพยางค์ตาย สระเสียงสั้น มี /th-/ เป็นพยัญชนะต้น

ในคำปรกติจะมีระดับเสียง /1/ หรือ /5/ แต่คำลงท้ายทั้ง 2 คำ มีระดับเสียง /6/

3. /dɔk⁶/ "หอก"

คำพยางค์ตาย สระเสียงสั้น มี /d-/ เป็นพยัญชนะต้น ในคำปรกติจะมี

ระดับเสียง /1/ แต่คำลงท้าย /dɔk⁶/ มีระดับเสียง /6/

4. /boʔ⁶/ "ไหม"

คำพยางค์ตาย สระเสียงสั้น มี /b-/ เป็นพยัญชนะต้น ในคำปรกติจะมี

ระดับเสียง /1/ แต่คำลงท้าย /boʔ⁶/ มีระดับเสียง /6/

5. /koʔ⁶/ "นะ"

คำพยางค์ตาย สระเสียงสั้น มี /k-/ เป็นพยัญชนะต้น ในคำปรกติจะมีระดับเสียง

/1/ แต่คำลงท้าย /koʔ⁶/ มีระดับเสียง /6/

6. /tiʔ⁶/ "หรือ"

คำพยางค์ตาย สระเสียงสั้น มี /t-/ เป็นพยัญชนะต้น ในคำปรกติจะมีระดับเสียง

/1/ แต่คำลงท้าย /tiʔ⁶/ มีระดับเสียง /6/

7. /k^haʔ⁶/ "คะ, ค่ะ"

คำพยางค์ตาย สระเสียงสั้น มี /k^h-/ เป็นพยัญชนะต้น ในคำปรกติจะมี

ระดับเสียง /1/ หรือ /5/ แต่คำลงท้าย /k^haʔ⁶/ มีระดับเสียง /6/

๘. /laʔ⁶/ "ละ"

คำพยางค์ตาย สระเสียงสั้น มี /l-/ เป็นพยัญชนะต้น ในคำปรกติจะมี
ระดับเสียง /1/ หรือ /5/ แต่คำลงท้าย /laʔ⁶/ มีระดับเสียง /6/

๙. /t^ha⁶-mɛʔ⁶/ "ล"

คำพยางค์ตาย สระเสียงสั้น มี /m-/ เป็นพยัญชนะต้น ในคำปรกติจะมีระดับเสียง
/1/ หรือ /5/ แต่คำลงท้าย /t^ha⁶-mɛʔ⁶/ มีระดับเสียง /6/

แบบที่ 15 CV:N⁷

โครงสร้างพยางค์แบบที่ 15 เป็นพยางค์เป็น สระเสียงยาว มีพยัญชนะท้าย
และระดับเสียงเป็นเสียงกลาง-ตก ส่วนประกอบของพยางค์ไม่ต่างจากคำปรกติ คำลงท้าย
ที่มีโครงสร้างพยางค์แบบที่ 15 มี 1 คำ คือ

๑. /cɔ:j⁷/ "นะฉ"

แบบที่ 16 CVN⁷

โครงสร้างพยางค์แบบที่ 16 เป็นพยางค์เป็น สระเสียงสั้น มีพยัญชนะท้าย
และระดับเสียงเป็นเสียงกลาง-ตก ส่วนประกอบของพยางค์ไม่ต่างจากคำปรกติ
คำลงท้ายที่มีโครงสร้างพยางค์แบบที่ 16 มี 3 คำ คือ

๑. /sam⁷/ "นะฉ"

๒. /p^hun⁷/ "นะ, เขียว"

๓. /wəj⁷/ "นี่นา"

แบบที่ 17 CV:S⁷

โครงสร้างพยางค์แบบที่ 17 เป็นพยางค์ตาย สระเสียงยาว และระดับเสียง
เป็นเสียงกลาง-ตก ส่วนประกอบของพยางค์ไม่ต่างจากคำปรกติ คำลงท้ายที่มีโครงสร้าง
พยางค์แบบที่ 17 มี 1 คำ คือ

๑. /lo:t⁷/ "เลง, เเทะ"

แบบที่ 18 CV:⁸

โครงสร้างพยางค์แบบที่ 18 เป็นพยางค์เป็น สระเสียงยาว ไม่มีพยัญชนะท้าย และระดับเสียงเป็น เสียงสูง-ระดับ-ตก เป็นโครงสร้างพยางค์ของคำลงท้ายโดยเฉพาะ

เพราะระดับเสียงนี้จะไม่ปรากฏในคำปรกติ คำลงท้ายที่มีโครงสร้างพยางค์แบบที่ 18 มี 16 คำ

คือ

1. /dø: ⁸ /	"นะ"
2. /di: ⁸ /	"นะ"
3. /de: ⁸ /	"เง"
4. /ti: ⁸ /	"มิ่ง"
5. /du: ⁸ /	"ฐ"
6. /mɛ: ⁸ /	"ฐ"
7. /na: ⁸ /	"นะ, น้า"
8. /nɔ: ⁸ /	"เนาะ"
9. /bɔ: ⁸ /	"เรือ"
10. /t ^h ɛ: ⁸ /	"นะ"

ถ้าเป็นคำ 2 พยางค์ พยางค์หน้าจะมีโครงสร้างแบบ CV:² และ

CV-^{4,5,6}

11. /ti: ³ -khi: ⁸ /	"มิ่ง"
12. /sa ⁴ -ti: ⁸ /	"ชะลี"
13. /sa ⁴ -ti: ⁸ /	"นะฐี"
14. /p ^h a ⁵ -na: ⁸ /	"ว่าง้น"
15. /wa ⁵ -de: ⁸ /	"น้า"
16. / ^h a ⁶ -mɛ: ⁸ /	"ฐ"

แบบที่ 19 CVV⁸

โครงสร้างพยางค์แบบที่ 19 เป็นพยางค์เป็น สระประสมเสียงยาว ไม่มีพยัญชนะท้าย และระดับเสียงเป็นเสียงสูง-ระดับ-ตก เป็นโครงสร้างพยางค์ของ คำลงท้ายโดยเฉพาะ เพราะระดับเสียงนี้จะไม่ปรากฏในคำปรกติ คำลงท้ายที่มี

โครงสร้างพยางค์แบบที่ 19 มี 2 คำ คือ

1. /tua ⁸ /	-ตุ๊-
2. /tua ⁸ /	-ตุ๊-

แบบที่ 20 CV:N⁸

โครงสร้างพยางค์แบบที่ 20 เป็นพยางค์เป็น สระเสียงยาว มีพยัญชนะท้าย และระดับเสียงเป็นเสียงสูง-ระดับ-ตก เป็นโครงสร้างพยางค์ของ คำลงท้ายโดยเฉพาะ เพราะระดับเสียงนี้จะไม่ปรากฏในคำปรกติ คำลงท้ายที่มีโครงสร้างพยางค์แบบที่ 20 มี 1 คำ คือ

1. /wə:j ⁸ /	-นี่น้ำ

จากลักษณะโครงสร้างพยางค์ของคำลงท้ายทั้ง 20 แบบ พบว่า คำลงท้ายบางคำมีโครงสร้างพยางค์คล้ายคลึงกัน และเมื่อพิจารณาถึงการแสดงความหมายในประโยคก็ปรากฏว่าคล้ายคลึงกัน เราจึงอาจใช้เกณฑ์ข้อนี้แบ่งคำลงท้ายได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. คำลงท้ายที่ไม่แปรรูป คือคำลงท้ายที่มีรูปเดียว ส่วนประกอบของพยางค์ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ คำลงท้ายที่ไม่แปรรูปมี 31 คำ คือ

1. /la:j ¹ /	-นี่-
2. /ka ⁶ -da:j ² /	-นี่"
3. /ju: ⁴ /	-อยู่-
4. /paj: ⁴ /	"หรือยัง"
5. /sa? ⁴ /	"เออะ"

6. /kw? ⁴ /	"นະ"
7. /mɛ? ⁴ /	"ด"
8. /mɛ? ⁴ /	"จ"
9. /kw: ⁵ /	"หนอ"
10. /k ^h ap ⁵ /	"ครีบ"
11. /wa? ⁵ /	"วะ"
12. /na: ⁶ /	"น่า"
13. /k ^h an ⁶ /	"ละ"
14. /kw? ⁶ /	"นະ"
15. /ti? ⁶ /	"หรือ"
16. /k ^h a? ⁶ /	"คะ, ค่ะ"
17. /cɔ: ⁷ j/	"นะจ"
18. /sam ⁷ /	"นะจ"
19. /p ^h un ⁷ /	"แป๊ะ, เขียว"
20. /lo:t ⁷ /	"เลย, เอะ"
21. /dɔ: ⁸ /	"นະ"
22. /di: ⁸ /	"นະ"
23. /ti: ⁸ /	"มั้ง"
24. /mɛ: ⁸ /	"จ"
25. /na: ⁸ /	"นะ, น่า"
26. /kw: ⁸ /	"นะ"
27. /bɔ: ⁸ /	"เรือ"
28. /tua ⁸ /	"จ"
29. /ti: ³ -k ^h i: ⁸ /	"มั้ง"
30. /sa ⁴ -ti: ⁸ /	"ชะจ"
31. /sa ⁴ -ti: ⁸ /	"นะจ"

2. คำลงท้ายที่มีการแปรรูป คือคำลงท้ายที่มีส่วนประกอบของพยางค์

คือระดับเสียงสูงต่ำหรือความผันยาวของสระ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างเปลี่ยน
ไปได้ โดยที่ความหมายหลักไม่เปลี่ยน แต่อาจจะเปลี่ยนความหมายย่อย คำลงท้ายที่มี
การแปรรูปจะอยู่ในเครื่องหมาย { } เพื่อแสดงการเป็นตัวแทนกลุ่มรูปคำ และใช้
เครื่องหมาย / / กำกับรูปคำที่แปรไป คำลงท้ายที่มีการแปรรูปมี 15 คำ คือ

1.	{hi}	/hi [?] / ~ /hi [?] /	"นะ"
2.	{t ^h ว}	/t ^h ว ⁶ / ~ /t ^h ว ¹ /	"เดอะ, เลย, เทอะ, เล้ย"
3.	{la}	/la ⁶ / ~ /la ¹ /	"ละ"
4.	{lew}	/lew ⁶ / ~ /le ¹ w /	"นะสิ, นะซี"
5.	{dɔk}	/dɔk ⁶ / ~ /dɔ ¹ k /	"หรรอก, ร็อก"
6.	{nɛ}	/nɛ ⁴ / ~ /nɛ ⁴ /	"หน้อย"
7.	{bɔ}	/bɔ ⁶ / ~ /bɔ ⁴ /	"โหนบ, มัย"
8.	{p ^h a-na}	/p ^h a ⁵ -na [?] / ~ /p ^h a ⁵ -na ⁸ /	"ว่าจัน"
9.	{de}	/de ⁵ / ~ /de ⁸ /	"เงง, เงง"
10.	{du}	/du ⁵ / ~ /du ⁸ /	"จ"
11.	{wa-de}	/wa ⁵ -de [?] / ~ /wa ⁵ -de ⁸ /	"นะ, น้า"
12.	{tua}	/tua ⁵ / ~ /tua ⁸ /	"ตุ"
13.	{t ^h ɛ}	/t ^h ɛ ⁶ / ~ /t ^h ɛ ⁸ /	"นะ"
14.	{t ^h a-mɛ}	/t ^h a ⁶ -mɛ [?] / ~ /t ^h a ⁶ -mɛ ⁸ /	"สิ, ซี"
15.	{wəj}	/wəj ⁷ / ~ /wə ⁸ :j /	"มีนา, มีน้า"

จากรายละเอียดของกลุ่มคำลงท้ายที่มีการแปรรูป พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงใน 3 ลักษณะ

คือ

1. เปลี่ยนเฉพาะระดับเสียงสูงต่ำ
2. เปลี่ยนเฉพาะความสั้นยาวของเสียงสระ
3. เปลี่ยนทั้งระดับเสียงสูงต่ำและความสั้นยาวของเสียงสระ

ทั้ง 3 ลักษณะ ที่พบมากที่สุดคือลักษณะที่ 3 และลักษณะทางเสียงที่เปลี่ยนไปนี้ เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยอธิบายความหมายย่อยของคำแต่ละรูปคำว่า ต่างกันอย่างไร เช่น อาจเน้นหนักมากขึ้น แสดงความเชื่อมั่นมากขึ้น หรือแสดงความรำคาญมากขึ้น เป็นต้น

คำลงท้ายในภาษาถิ่นขอนแก่น ที่ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 20 แบบ พบว่ามีคำพ้องอยู่ 3 คู่ ดังนี้

1. /mɛʔ⁴/ "ผี" และ /mɛʔ⁴/ "ชี" ซึ่งปรากฏในโครงสร้างพยางค์แบบที่ 8 และเป็นคำไม่แปรรูปทั้งคู่
2. /sə⁴-tɨː⁸/ "ชะลี" และ /sə -tɨː⁸/ "นะชี" ซึ่งปรากฏในโครงสร้างพยางค์แบบที่ 18 และเป็นคำที่ไม่แปรรูปทั้งคู่
3. /tua⁸/ "ชี" และ /tua⁸/ "ผี" ซึ่งปรากฏในโครงสร้างพยางค์แบบที่ 19 คำแรกเป็นคำไม่แปรรูป แต่คำหลังเป็นคำแปรรูป

จากข้อมูลที่น่ามาศึกษาทั้งหมด 46 คำ เป็นคำไม่แปรรูป 31 คำ แปรรูป 15 คำ และคำที่แปรรูปจะแปรไปอย่างละ 2 คำ รวม 30 คำ รวมทั้งหมดที่ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 20 แบบ จึงมีคำลงท้าย 61 คำ ซึ่งสรุปให้เห็นโดยตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4 สรุปคำลงท้ายในภาษาถิ่นขอนแก่น ที่ปรากฏในโครงสร้างพยางค์ 20 แบบ

แบบที่	โครงสร้างพยางค์	จำนวนคำ	ไม่ปรากฏ	ปรากฏ
1	CV: ¹	2		1. /t ^h ɔl/ "เทอะ, เลี้ยว" 2. /laɪ/ "ล๊ะ"
2	CV:N ¹	2	1. /la:j ¹ / "จ๊ะ"	1. /lɛ:p ¹ / "นะซี่"
3	CVS ¹	1		1. /hɨʔ ¹ / "นะ"
4	CV:s ¹	1		1. /dɔ:k ¹ / "รอก"
5	CV ⁶ -CV:N ²	1	1. /kɔ ⁶ -da:j ² / "จ๊ะ"	
6	CV: ⁴	2	1. /ju: ⁴ / "อู๋"	1. /nɛ: ⁴ / "หน่อ"
7	CVh ⁴	1	1. /paj ⁴ / "หือฮัง"	
8	CVS ⁴	7	1. /sɔʔ ⁴ / "เอะ" 2. /nɔʔ ⁴ / "นะ" 3. /mɛʔ ⁴ / "จ๊ะ" 4. /mɛʔ ⁴ / "ซี่"	1. /hɨʔ ⁴ / "นะ" 2. /nɛʔ ⁴ / "หน่อ" 3. /bɔʔ ⁴ / "อู๋"
9	CV: ⁵	1	1. /nɔ: ⁵ / "หน่อ"	

10.	CVS ⁵ คำ 2 พยางค์ พยางค์หน้าจะ มีโครงสร้าง CV ⁵ -	8	1. /k ^h ap ⁵ / 2. /wa ⁷ /	"กฟบ" "วะ"	1. /de ⁷ / 2. /du ⁷ / 3. /p ^h a ⁵ -na ⁷ / 4. /wa ⁵ -de ⁷ /	"ง" "จ" "ว่างบ" "บะ"
11.	CVVS ⁵	1			1. /tua ⁷ /	"ด"
12.	CV: ⁶	1	1. /na ⁶ /	"น่า"		
13.	CVN ⁶	2	1. /k ^h an ⁶ /	"ลัน"	1. /lcw ⁶ /	"บะล"
14.	CVS ⁶ คำ 2 พยางค์ พยางค์หน้าจะ มีโครงสร้าง CV ⁶ -	9	1. /kw ⁶ / 2. /ti ⁷ / 3. /k ^h a ⁷ /	"บะ" "หือ" "กะ, กะ"	1. /t ^h kw ⁶ / 2. /t ^h ɛ ⁷ / 3. /dɔk ⁶ / 4. /bɔ ⁷ / 5. /la ⁷ / 6. /t ^h a ⁶ -mɛ ⁷ /	"ทอ, เอบ" "บะ" "รอก" "โน" "ลัน" "ล"
15.	CV:N ⁷	1	1. /cw:j ⁷ /	"บะจ"		
16.	CVN ⁷	3	1. /p ^h u ⁷ / 2. /sam ⁷ /	"บะ, เซบ" "บะล"	1. /wɔj ⁷ /	"บะ"

17.	CV ⁵	1	1. /lo:t ⁷ /	"เลข,โทษ"		
18.	CV ² 2 พยางค์ พยางค์หน้า จะมีโครงสร้าง แบบ CV: ³ - และ CV ^{4,5,6}	16	1. /dø ⁰ /	"น่ะ"	1. /dø ⁰ /	"เง"
			2. /dl ⁰ /	"น่ะ"	2. /du ⁰ /	"ง"
			3. /ti ⁰ /	"บึ้ง"	3. /tɕ ⁰ /	"น่ะ"
			4. /mɕ ⁰ /	"จ"	4. /p ^h a ⁵ -na ⁰ /	"ว่าง"
			5. /nə ⁰ /	"นะ,น้า"	5. /wa ⁵ -de ⁰ /	"น้า"
			6. /nɔ ⁰ /	"เนาะ"	6. /t ^h a ⁶ -mɕ ⁰ /	"จ"
			7. /bɔ ⁰ /	"เรือ"		
			8. /ti: ³ -k ^h t: ⁰ /	"บึ้ง"		
			9. /sa ⁴ -t ^l i: ⁰ /	"ชะง"		
			10. /sa ⁴ -t ^l i: ⁰ /	"น่ะจ"		
19.	CVV ⁰	2	1. /tua ⁰ /	"จ"	1. /tua ⁰ /	"ด"
20.	CV ¹ N ⁰	1			1. /wə:j ⁰ /	"น้า"

หมายเหตุ โครงสร้างพยางค์แบบที่ 4, 8, 10, 14, 18, 19, และ 20 เป็นโครงสร้าง
พยางค์ที่ต่างจากคำปกติ